

N:o 23.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtelse till landtförsvaret af indragna hospitalshemmanen Rönninge n:ris 1 och 2 i Långbro socken och Örebro län; gifven Stockholms slott den 6 december 1907.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva,

att indragna hospitalshemmanen Rönninge n:ris 1 och 2 i Långbro socken och Örebro län må den 14 mars 1909 till landtförsvaret öfverlämnas för att användas till plats för kasernetablissemang och öfningsfält för Lifregementets grenadjärer.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Arvid Lindman.

Utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 december 1907.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD.

Efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet anförde t. f. chefen för landtförsvarsdepartementet, hans excellens herr statsministern Lindman:

»Enligt Kungl. Maj:ts nådiga beslut den 19 oktober 1906 skola Lifregementets grenadjärer förläggas till Örebro, så snart kasern-etablissemang för regementet blifvit där uppfördt. För bestämmandet af förläggningssort hade utredning om lämpligaste platsen blifvit verkställd af såväl vederbörande myndigheter som den genom nådiga brefvet den 20 juli 1906 tillsatta kasernbyggnadskommissionen inom Fjärde arméfördelningen, hvilka samtliga föreslagit, att nämnda regemente skulle för-

läggas till Örebro. Till kaserntomt, öfningsfält och plats för skjutbana skulle användas dels två områden, som af staden Örebro, enligt beslut af stadsfullmäktige därstädes, för ändamålet upplättes, det ena med äganderätt och det andra med nyttjanderätt, dels enskild tillhörig mark, för hvars förvärfvande staden Örebro skulle ersätta kostnaden intill visst belopp, dels ock de kronan tillhöriga indragna hospitalshemmanen Rönninge n:ris 1 och 2 i Långbro socken.

I sin framställning om regementets förläggande till Örebro har ock arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet hemställt, att dessa hemman, hvilka brukas tillsammans, skola snarast möjligt öfverföras till landtförsvaret.

Denna kronoegendom innefattar en areal af 71 hektar 45 ar 90 kv.-meter, hvartill kommer andel i landvinning på grund af Hjälmarens sänkning, hvilken andel beräknas utgöra omkring 19 hektar, hvadan fastighetens hela ägoområde torde utgöra något öfver 90 hektar. Egendomen är utarrenderad till den 14 mars 1921 mot en årlig arrendesumma af 1,765 kronor samt mot en till 170 kronor om året uppskattad nybyggnadsskyldighet, hvilken är fullgjord för hela arrendeperioden.

Öfver den af arméförvaltningen gjorda framställningen hafva kronofogden i Öster-Närkes fögderi samt t. f. domänintendenten och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Örebro län afgifvit yttranden och därvid tillstyrkt egendomens öfverlämnande till landtförsvaret för att användas för omförmälda ändamål.

Arrendatorn af egendomen har äfven blifvit hörd och förklarar sig villig att den 14 mars 1908 frånträda arrendet mot en ersättning af 3,000 kronor för hvart och ett af de återstående arrendeåren, hvilken fordran han emellertid sedermera nedsatt till 30,000 kronor i ett för allt. Till stöd för denna begäran har arrendatorn anført, att han, som alltsedan år 1885 innehaft egendomen på arrende, dels genom omfattande nyodlingar och dels genom täckdikning och god skötsel af den äldre åkerjorden försatt egendomen i bästa skick under förhoppning att under återstående delen af arrendeperioden erhålla ersättning för sitt arbete och sina kostnader. Domänintendenten vitsordar, att arrendatorn odlat omkring 28 hektar åker, med omsorg utfört nybyggnad af loge samt ladugård och svinhus äfvensom i öfrigt genom god skötsel i flera afseenden förbättrat egendomen. Hushållningen därå vore numera hufvudsakligen ordnad för mjölkförsäljning i Örebro, och arrendatorn hade därför anskaffat god kreatursbesättning. Domänintendenten, som ansåge den af arrendatorn ursprungligen begärda godtgörelsen af 3,000 kronor för hvarje återstående arrendeår för hög, har beräknat det belopp, hvar-

med godtgörelsen borde utgå, till 27,800 kronor för hela återstående tiden.

Därjämte har han ifrågasatt, att till en början endast kaserntomten skulle afskiljas från egendomen för kasernetablissemangets uppförande, och att arrendatorn skulle kvarsitta å egendomen i öfrigt under byggnadstiden. Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Örebro län, som i sitt den 15 sistlidne april afgifna utlåtande förordat sistnämnda förslag, har därjämte förklarat sig anse den af arrendatorn fordrade ersättningen för arrendets afträdande icke vara alltför obillig.

Domänstyrelsen, som den 18 april innevarande år äfven yttrat sig i ärendet, har icke något att erinra mot egendomens öfverlämnande till landtförsvaret under villkor, att arrendatorn beredes den ersättning, han begärt. Domänstyrelsen framhåller, att arrendatorn enligt kontraktet är skyldig att, där sådant för allmännyttigt ändamål å kronans vägnar fordras, afstå egendomen tillhörande mark äfvensom inkomstgifvande lägenhet mot åtnjutande af minskning i arrendeafgiften, — med tillämpning af hvilken föreskrift han kunde åläggas att frånträda den till plats för kasernbyggnaderna erforderliga marken — men att han icke kan tvingas att afträda egendomen i dess helhet före arrendetidens utgång.

Då ifrågavarande egendom är behöflig för att tillsammans med annan mark användas till kaserntomt och öfningsfält för Lifregementets grenadjärer, torde framställning hos Riksdagen böra göras om dess öfverlämnande till landtförsvaret. Tiden för egendomens öfverlämnande synes mig böra bestämmas till den 14 mars 1909. Om för kasernbyggnadsarbetenas påbörjande nödigt område skulle dessförinnan behöfva tillträdas, torde öfverenskommelse därom kunna träffas med arrendatorn. Frågan om uppgörelsen med denne torde framdeles, sedan Riksdagen fattat beslut beträffande öfverlåtelsen af egendomen till landtförsvaret, få åter upptagas och underställas Kungl. Maj:ts slutliga bedömande. Såsom jag anfört, föreligga härom två förslag, det ena att arrendatorn skulle mot en godtgörelse af 30,000 kronor på en gång frånträda hela egendomen och det andra att till en början endast den för kasernbyggnadernas uppförande erforderliga marken skulle af honom afstås och återstoden längre fram, då den blefve för regementet behöflig. För en definitiv, ömsesidigt tillfredsställande uppgörelse erfordras förnyad underhandling härom med arrendatorn, äfven af det skäl, att hans nuvarande

anspråk äro framställda under den förutsättning, att egendomen skulle frånträdas redan den 14 mars 1908. Den kontanta gödtgörelse, som kommer att tillerkännas arrendatorn, torde kunna bestridas af fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Under åberopande af hvad jag sålunda anført, får jag i underdånighet hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå näst sammanträdande Riksdag medgifva,

att indragna hospitalshemmanen Rönninge nr:is 1 och 2 i Långbro socken och Örebro län må den 14 mars 1909 till landtförsvaret öfverlämnas för att användas till plats för kasernetablissemang och öfningsfält för Lifregementets grenadjärer.»

Till hvad t. f. departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, lämna nådigt bifall; och skulle proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Gust. Th. von Rosen.